

PREŠPORSKÝ podnikateľ

Mesačník Bratislavskej regionálnej komory SOPK

Číslo 10 / Ročník VIII. • Október 2015

Delegácia podnikateľov zo Slovenska v rámci obchodnej misie navštívila aj Békešskú Čabu s cieľom nadviazať obchodné kontakty s tamojšími podnikateľmi. Na obr. zľava: Milan Kurucz, obchodný radca Velvyslanectva SR v Budapešti, Štefan Daňo, generálny konzul SR v Békešskej Čabe, Tamás Hódsági, predseda Békešskej priemyselnej komory, Igor Junas, predseda BRK SOPK a Milan Dolný, podpredseda Košickej regionálnej komory SOPK.

Bližšie o misii píšeme na 4. strane

Mesto chce dôstojne reprezentovať

5 otázok primátorovi Bratislavy **Ivovi Nesrovnalovi**:

? Bratislava sa onedlho stane „hlavným mestom“ EÚ. Ako sa na to pripravila a pripravuje?

Hlavné mesto zriadilo pracovnú skupinu, ktorá má na starosti prípravu aktivít počas predsedníctva. Zároveň sme si definovali aktivity, ktoré by sme do predsedníctva chceli stihnúť spraviť v oblasti čistoty, údržby komunikácií či úpravy zelene v meste. Vzhľadom na to, že ide o široké spektrum prác, ktoré sú aj finančne náročné, potrebovali by sme však získať aj dodatočné zdroje mimo mestského rozpočtu, preto v tomto smere rokujeme aj s Vládou SR. Bratislava bude totiž hlavným mestom celej Európy a bude reprezentovať celé Slovensko. Na dôstojnú a adekvátnu reprezentáciu je nevyhnutné finančne podporiť podmiňované hlavné mesto.

? Bratislavčan aj návštevník hlavného mesta citlivo vníma najmä čistotu a po-

riadok na uliciach. Dlhodobá bolesť, ktorú sa nikomu z Vašich predchodcov nepodarilo systémovo riešiť. Aké sú zábery a konkrétne kroky v tomto smere?

Začali sme bojovať s grafitmi, čo bola absolútne neuchopená téma mesta. Vyčistili sme od grafitov Michalskú bránu, budovu Starej radnice, Rudnayovo námestie. Momentálne si chceme obstaráť aj zariadenie na odstraňovanie grafitov tak, aby sme ich mohli odstraňovať operatívne. Nakúpili sme nové smetné koše a lavičky, najviac je zmenu v tomto smere vidieť v priestore predstaničného námestia. Snažíme sa vyťažiť zo zmlúv, ktoré má mesto dlhodobou pouzťavrané, čo možno najviac pri nezmenenej cene. Pracujeme na revitalizácii predstaničného námestia, ktoré získalo nový výzor, upravili sme Kollárovo námestie, ktoré bolo v nevyhovujúcom stave, pripravujeme obdobný koncept re-

pokračovanie na strane 3

Dobré správy sa začínajú objavovať čoraz častejšie. Optimistické predpoklady hospodárskeho rastu, klesanie nezamestnanosti, nové významné investície, ale aj nárast domácej spotreby a nárast reálnych miezd. Po rokoch stagnácie sú to ozaj dobré správy. A dúfajme, že sa to začne už prejavovať aj u malých podnikateľov a ich zamestnancov.

Tieto dobré správy však zatieňujú celková súčasná politická situácia v Európe, ktorá nám všetkým očividne prerastá cez hlavu a naruša doteraz veľmi dobré vzťahy medzi členskými krajinami EÚ navzájom. Napadá mi v tejto súvislosti stará pravda o zmluvách, že kvalita zmluvy sa ukáže nie vtedy, keď všetko funguje podľa predstáv, ale keď prídu problémy. A tu sa ukazuje celkom jasne, že celý projekt EÚ má vážne trhliny a čelní predstavitelia Európy budú mať čo robiť, aby sa to všetko podarilo „ukočírovať“. Na to je však potrebná nielen dobrá vôľa jednotlivých krajín, ale aj pragmatické riešenia, reagujúce na aktuálnu situáciu. Keď už sme si sem imigrantov pustili, musíme sa s tým vedieť aj vyrovnáť. Napínať svaly v takomto období nie je asi tá najsprávnejšia cesta, aj keď národné záujmy musia zostať zachované. V EÚ nás je však dnes už 28 a každý z nás by mal mať teda, popri národných záujmoch, na zreteli aj spoločný záujem. Aj keď nás sa dnes súčasná imigrantská vlna priamo nedotýka, musíme byť pripravení efektívne priložiť ruku k dielu. Veď história veľa krát preukázala, že v jednote je tá správna sila.

Juraj Majtán

Riaditeľ Bratislavskej regionálnej komory SOPK

TÉMA ČÍSLA

Energetika

OBSAH

- 2** Prevrtné objavy neurovedy
- 5** Noc patrila výskumníkom, budúcnosť patrí vede
- 6-7** Cieľom Energetickej únie je transformácia
- 10** Čo čaká globálnu elektroenergetiku
- 14** Podnikateľský servis

Prevratné objavy neurovedy a ich vplyv na život manažéra

Máme za sebou úžasný workshop pod vedením **Mariána Minárika**, Executive Partnera spoločnosti **COMM-PASS**.

Je pravdepodobné, že tento článok čítate na mobile, tablete alebo modernom monitore, prípadne laptope, ktorý je dokonca ľahší ako dámska kabelka. Dnes je to pre nás takmer samozrejmé. Pred pár rokmi by váš laptop vážil zopár kíl a 30 rokov dozadu by rovnako výkonný počítač potreboval veľkú miestnosť.

Ludstvo napreduje

V posledných rokoch sa náš život nesmierne zmenil. Zažívame veci, ktoré by boli pred pár storočiami buď neuveriteľné, alebo by sa na nás ľudia vtedajšej doby pozerali veľmi zvláštne.

Ludstvo urobilo nemierny krok vpred. Sami najlepšie vieme aké technické možnosti ponúka dnešná doba.

Aký to má dopad na dnešných manažérov?

Zmeny, ktoré dnes žijeme, sa netýkajú len techniky. Naše chápanie ľudského správania, motivácie, konania a fungovania sa mení. Moderné výskumy neurovedy prinášajú prevratné fakty o fungovaní človeka a ľudského mozgu. Za najväčší objav posledných 400 rokov pokladajú vedci fakt, že náš mozog je plastický celý život a mení a vyvíja sa počas celého nášho života a nie len v detstve, ako sme si doteraz mysleli.

Je normálne, že do 30 dní zabúdame takmer 90 percent informácií, ktoré sme prijali. Moderná neuroveda prináša aj vysvetlenia, prečo sa to tak deje.

Napríklad: naše novoročné predsavzatia sa väčšinou končia o pár týždňov. Mýtus silnej vôle dostal výrazné štrbiny, keď sa ukázalo, že naša schopnosť zmeniť staré návyky alebo zlovyky súvisí so schopnosťou nášho mozgu učiť sa a vytvárať nové mozgové mapy. Kompetitívna neuroplasticita ukazuje, že ak sa chceme zbaviť starých návykov, musíme ich prestať používať, prípadne nahradiť novými. Nepoužívanie dáva šancu na vymazanie pôvodných mozgových štruktúr. Pokiaľ vytvoríme nové mozgové mapy – naše nové návyky, je potrebné niektoré činnosti opakovať až 2000 krát. Komu sa to ale chce...

Sme naozaj leniví?

Takmer pol milióna rokov sa ľudia vyvíjali ako lovcia a zberači. Človek musel byť fit a aktívny, inak by v náročných podmienkach neprežil. Pohyb máme doslova v DNA. V tomto čase sa u nás vyvíjali aj mozgové štruktúry, ktorými dnes rozmýšľame. Ukazuje sa šokujúci fakt, že naše myslenie sa aktivuje práve pohybom. Napríklad keď stojíte, tak je váš kognitívny – rozumový výkon vyšší o 7 až 10%. Výskumy dokonca ukazujú, že aktívny pohyb stimuluje tvorbu nových mozgových buniek. O tom sme doteraz nič netušili.

Dnešné zobrazovacie metódy ponúkajú nepoznané možnosti, ako vidieť zo štruktúry mozgu pri mozgovej aktivite. Doteraz sme nemali techniku, ktorá by to dokázala. Možno aj preto sme o mozgu veľa nevedeli. Dnes je to ale inak. Sme schopní vidieť, ako jednotlivé hormóny pôsobia na náš mozog, výkon, náladu a celkovú aktivitu. Moderná neuroveda prináša vysvetlenia, ktoré je nutné brať do úvahy a postupne aplikovať do moderného manažérskeho života.

Keď sedím tak oddychujem...

Sedenie sa považuje za fajčenie dnešnej doby. Sedenie má na naše telo, mozog a celkové zdravie veľmi podobné následky ako fajčenie. Degenerácia mozgových buniek, znižovanie vitality, obezita, cukrovka, funkčné poruchy pohybového aparátu, bolesti chrbta alebo kardiovaskulárne choroby sú len zlomok toho, čo nám spôsobuje dnešný životný štýl. Od rannej cesty do práce až po večerný oddych pri TV sú naše aktivity spo-

jené so sedením. Aktívny pohyb nám úplne chýba. S tým súvisí aj naša tvorivosť, schopnosť spolupráce a dosahovanie požadovaných výsledkov. Bez pohybu nie sme schopní fungovať zdravo a efektívne.

Kedy sa to začalo?

Ľudia začali sadiť prvé semená a venovať sa poľnohospodárstvu asi 12 000 rokov dozadu. Umožnilo nám to obrovský rozvoj a stabilitu ľudského druhu. Pre ľudstvo to bol obrovský krok vpred.

Manažment ako taký sa objavuje posledných 200 – 300 rokov. Moderný manažment poznáme maximálne 50 rokov. Z pohľadu vývoja ľudstva sú to len zlomky času. Naša doba je tak nová, že neexistujú žiadne skúsenosti z minulosti, z ktorých by sme mohli čerpať.

Čo nás čaká?

Dnešná doba prináša mnohé výzvy, ktoré nám nedovoľujú prijímať náš aktuálny stav ako daný a trvalý. Moderný manažment potrebuje hľadať nové možnosti ako sa vyrovnávať s dnešnými náročnými požiadavkami a nárokmi. Objavy a poznatky modernej neurovedy nám prinášajú povzbudivé informácie a vysvetlenia ako sa posúvať vpred a ako rozvíjať seba a ľudí okolo nás.

To, ako zvládneme nároky dnešnej doby je len na nás a na našej schopnosti tvoriť, rozmýšľať a prispôbovať sa prostrediu. Naša dnešná úroveň poznania a chápania je úplne iná ako pár storočí dozadu. Je len na nás, čo spoločne dokážeme.

dg ●

talizácie aj na Kamennom námestí. To všetko najmä prostredníctvom existujúcich zmlúv, ktoré mesto má tak, aby sme získali zo zmluvných záväzkov čo najviac v prospech mesta.

? **Hovorí sa, že hlavným problémom mesta je doprava. Prednedávnom ste prezentovali Aktuálnu podobu analytickej časti pripravovaného Územného generelu dopravy, ktorú mesto realizovalo v spolupráci s Centrom dopravného výzkumu (CDV) v Brne. Čo z tejto analýzy v hrubých rysoch vyplýva?**

Hlavné mesto SR Bratislava pripravuje strategický dokument - Územný generel dopravy - ktorý má byť komplexným podkladom pre rozvoj dopravnej infraštruktúry, ktorý Bratislave chýba a je podmienkou Európskej únie pre podporu projektov. Na analytickej a návrhovej časti generelu spolupracuje hlavné mesto s Centrom dopravného výzkumu (CDV). Súčasný dokument môže byť podkladom územnoplánovacej dokumentácie, my však chceme z generelu naozaj strategický dokument, preto rokujeme s realizátorom projektu, spoločnosťou CDV, o dopracovaní projektu do roviny strategického dokumentu. Cieľom je nastaviť systém trvalo udržateľnej mobility a uspokojiť tak potreby mobility osôb, organizácií a podnikateľských subjektov v meste a jeho okolí a zvýšenie kvality života obyvateľov. Dôležitým momentom je, aby generel zohľadňoval aj regionálny aspekt dopravy v Bratislave, nielen informácie týkajúce sa organizácie dopravy na území mesta. Dôraz kladieme na rozširovanie základného systému verejnej osobnej dopravy postavenom na električkovej – koľajovej doprave.

? **Hlavné mesto je dlhodobo finančne podvyživené a rovnako dlhodobo, viac či menej aktívne, bojuje o posilnenie svojho postavenia. Podarilo sa Vám v tomto smere nejako pokročiť?**

Bratislava je hlavným mestom Slovenska. Bratislavčania majú oprávnené nároky a očakávaní, ktoré chce Bratislava viesť naplniť. To sa ale bez systémového financovania nášho hlavného mesta nedá. Pripravil som

preto znenie Bratislavskej deklarácie, ktorá by mala byť podnetom legislatívnych zmien – zvýšenie koeficientu výnosu dane z príjmov fyzických osôb, prerozdelenie dane podľa počtu obyvateľov evidovaného v registri obyvateľov, zavedenie miestneho poplatku za rozvoj a zavedenie osobitného príspevku zo strany štátu na výkon funkcie hlavného mesta. Tieto opatrenia je možné prijať len v spolupráci s poslancami NR SR a členmi Vlády SR, preto v tomto smere aktívne vediem rokovania s jednotlivými ústavnými činiteľmi. Bez systémovo lepšie nastaveného financovania Bratislavy môžeme Bratislavu len udržiavať, nie rozvíjať.

? **Viacere projekty magistrátu sa nezaobídu bez úzkej spolupráce so súkromným sektorom.**

Ako hodnotíte jej úroveň a ako by sa dala zlepšiť?

Vždy je čo zlepšovať. Obzvlášť keď spolupráca je často krát jedinou možnosťou rozvoja, vzhľadom na finančný stav Bratislavy. Spomeniem len jeden príklad za všetky: zdedili sme projekt modernizácie električkovej trate na hlavnú stanicu. Projekt totálne podcenil viaceré aspekty modernej modernizácie – chýbali bezbariérové prechody, preferencia MHD, či zeleň. Práve zeleň sme do tohto priestoru dostali dodatočne spoluprácou so spoločnosťou DELL. Verím, že podobne nájdeme partnerov aj v mnohých ďalších projektoch. Aj túto problematiku chcem uchopiť systémovo a nastaviť možnosti a pravidlá spolupráce mesta a súkromného sektora.

Ďakujem za rozhovor.

M. Zervan ●

DNEŠ PREDSTAVUJEME:

Japonsko

Japonsko, napriek tomu, že stále ostáva treťou najsilnejšou ekonomikou na svete, v sociálno-ekonomickej oblasti čelí viacerým výzvam, ako napríklad prekonanie stagnácie a deflácie, vysoká miera zadlženosti voči HDP (približne 230 % HDP), klesajúca konkurencioschopnosť japonských spoločností na svetových trhoch, ako aj nepriaznivý demografický vývoj spôsobený starnutím obyvateľstva, ktorý vedie k úbytku pracovnej sily, zníženej spotrebe domácností a zvyšujúcej sa tlaku na sociálnu sféru. Hnacou silou japonského hospodárskeho rozvoja v nasledujúcich 20 rokoch majú byť inovácie predovšetkým v oblasti ICT, strojárstva a technológií. Krajina patrí k svetovým lídrom v oblasti zahraničného obchodu, jeho podiel na globálnom vývoze predstavuje okolo 4 % a na dovoze okolo 4,5 %. Najvýznamnejšími partnermi Japonska sú USA, EÚ a Čína.

Nerastné suroviny

S výnimkou zásob zlata, magnézia, uhlia a striebra, ktoré stačia pokrývať súčasný domáci priemyselný dopyt, Japonsko nemá dostatok vlastných prírodných zdrojov a je silno závislé na dovoze základných surovín a palív (minerály a minerálne oleje, vzácne zeminy, železná ruda, koks, meď, bauxit a drevené produkty).

Polnohospodárstvo a rybolov

Základnými poľnohospodárskymi plodinami sú čaj a ryža. Vo veľkej miere sa v Japonsku tiež pestujú zemiaky, uhorky, huby šitake, paradajky, kapusta, jablká, mandarínky, japonské hrušky nashi, ale aj tabak, či cukrová repa. Poľnohospodárstvo je intenzívne dotované a chránené. Existuje skupina tovarov, ktoré sú významne chránené vládou a dovoznými clami, pričom napr. dovozné clo na ryžu je 777 %, ďalšie tzv. „nedotknuteľné“ produkty sú pšenica, hovädzie mäso, hydina a cukor. Japonsko je závislé na importe základných potravín (s výnimkou ryže) – až 60 % celkovej spotreby. Významným v ekonomike je už historicky rybo-

lov, kde Japonsko zostáva na čele ako krajina s najväčšou rybárskou flotilou na svete, a pripadá mu takmer 15 % celosvetovej produkcie.

Priemysel

Priemyselný sektor je silne diverzifikovaný a na celkovom HDP krajiny sa podieľa skoro 25%. Japonsko je okrem iného tretím najväčším producentom automobilov a lodí. Priemysel je koncentrovaný najmä v regiónoch Kantó (oblasť Tokia), Kansai (oblasť Osaka) a Nagoya. Japonsko patrí okrem uvedenej výroby automobilov a lodí aj medzi svetovo najväčších a technologicky najvyspelejších producentov v oblasti elektronických zariadení, strojárstva, chémie a petrochémie, robotiky, mikrotechnológií, optoelektronických zariadení, optických médií, optických vlákien a výroby polovodičov. Postupne klesá podiel výroby ocele, textilu a výroby lodí, stabilnú úroveň si udržuje stavebníctvo.

Sektor služieb

Hlavnými odvetviami sú bankovníctvo, poisťovníctvo, nehnuteľnosti, veľkoobchod a maloobchod, preprava, servis a telekomunikácie. V uvedených odvetviach patria medzi najvýznamnejšie spoločnosti Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ, Mizuho Bank, Mitsui Sumitomo Banking Corporation, NTT, TEPCO, Nomura, Mitsubishi Estate, Tokyo Marine, JR, Seven & I, JAL a ANA, ktoré sa zaraďujú medzi najväčšie spoločnosti na svete.

Medzi najvýznamnejšie „Keiretsu“ (obchodné skupiny) Japonska patria Sumitomo, Mitsui, Mitsubishi, Yasuda, Itochu a Marubeni. Japonsko je známe svojimi špecifikami v obchodnej komunikácii (ale nielen nej) ako napr. odovzdávanie vizitiek, darčiekov, skupinové rozhodovanie a pod., na ktoré sa treba v styku s japonskými partnermi pripraviť. Komunikačný jazyk je väčšinou japončina a treba byť pripravený na to, že partneri nebudú mať dostatočnú úroveň v angličtine

2-11-33, Moto-Azabu, Minato-ku, 106-0046
Tokyo, Japonsko
Tel.: +81 334512200

Branislav POCHABA

vedúci obchodno-ekonomického oddelenia
Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Tokiu

PREŠPORSKÝ

podnikateľ

Prešporský podnikateľ • Ročník VIII., číslo 10/2015

Registračné číslo: MK SR: EV 23/08

ISSN: 1337-8295 • © BRK SOPK 2008

Vydáva: Bratislavská regionálna komora SOPK

Adresa: Jašíkova 6, 826 73 Bratislava

IČO: 30 842 654

Tel.: 02 / 4829 1257

e-mail: mzervan@googlemail.com

Šéfredaktor: Miroslav Zervan • Tel.: 0905 436 937

Grafická úprava: IMPULS ART s.r.o.

Tlač a distribúcia: Tlačiareň Sineal, spol.s r.o.

▣ Békéscsaba a Miskolc na muške podnikateľov

Pred dvoma týždňami sme po dlhých prípravách úspešne zavŕšili obchodnú misiu do Békešskej Čaby a Miškolca. Početná delegácia podnikateľov zo Slovenska na základe pozvania našich partnerov z Békešskej Čaby navštívila toto „slovenské“ teritórium v Maďarsku s cieľom nadviazať obchodné kontakty s tamojšími podnikateľmi. Sme radi, že na podujatie prijali pozvanie aj naši kolegovia z Košickej regionálnej

V Miškolci, ktorý je centrom Boršodsko-abovsko-zemplínskej župy, privítala členov misie aj vedúca zahraničného oddelenia tamojšej obchodnej a priemyselnej komory Ilona Bányai.

nej komory, na čele s podpredsedom regionálnej komory Košice Milanom Dolným.

Naši priatelia z békeščabskej komory pripravili biznis fórum, na ktorom po privítaní a oficiálnom otvorení biznis fóra zo strany predsedu domácej obchodnej komory Tamása Hodságiho a základných prezentácií o oboch krajinách začali samotné biznis rokovania medzi našimi a domácimi podnikateľmi. Pokiaľ na tomto fóre sa pokračovalo už len o konkrétnych podnikateľských aktivitách, vedenia všetkých troch komôr sa premiestnili do sídla miestnej komory, kde na náš podnet domáci „komo-ráci“ pripravili rokovanie s kolegami z príslušných regiónov Rumunska. Na tomto veľmi podnetnom stretnutí sa zúčastnili zástupcovia komôr štyroch príslušných rumunských žúp, Aradskej, Timišskej, Bihárskej a Krašovskej.

Na stretnutí s predsedami jednotlivých komôr vznikli viaceré podnety na rozvoj trilaterálnej spolupráce medzi našimi regiónmi s cieľom využiť potenciál jednotlivých regiónov pre rozvoj obchodu a výrobnéj spolupráce. Nevynechali sme ani cestovný ruch, nakoľko aj napriek

nie veľkej rozlohy, príslušné teritórium ponúkajú široké spektrum možností aktívneho oddychu.

Po oficiálnej časti rokovania pre nás domáci pripravili ochutnávku toho najlepšieho z regiónu, čo len upevnilo záujem o vzájomnú spoluprácu. Pri rozlúčke predseda našej komory Igor Junas nezabudol poďakovať domácim za perfektnú organizáciu podujatia a vyslovil presvedčenie, že v dohľadnej budúcnosti sa viaceré naše zámery pretavia do konkrétnej spolupráce medzi našimi inštitúciami. Nabrali sme smer sever a po 3 hodinách dosť strastiplnej cesty sme úspešne dorazili do Miškolca.

Kolegovia z miestnej komory pripravili na nasledujúci deň biznis fórum pre účastníkov našej misie. Miškolcká župa je samozrejme našim podnikateľom omnoho známejšia nielen kvôli výbornej dostupnosti, ale aj prírodnému priemyselnému zameraniu regiónu s príslušnými východoslovenskými regiónmi. Po otvorení fóra zo strany predsedu miškolckej komory Tamása Bihalla sme prezentovali Slovensko miestnym podnikateľom. Široké spektrum našich podnikateľov pritiaholo aj veľký záujem miestnych podnikateľov. Po ukončení bilaterálnych stretnutí medzi podnikateľmi sme s vedením komory prešli súčasne aktivity aj so zameraním na využitie eurofondov a uzavreli sme rokovanie so zámerom zintenzívniť našu spoluprácu v blízkej budúcnosti. Veríme, že sme týmto podujatím opäť troškou prispeli k rozšíreniu spolupráce medzi našimi a maďarskými podnikateľmi.

Juraj Majtán

▣ Konzultačný deň o práve v Rakúsku

Bratislavská regionálna komora SOPK pripravila Konzultačný deň s rakúskym advokátom - Mag. Michalom Slaným. Cieľom je poskytnúť záujemcom individuálnu právnu konzultáciu a poradenstvo najmä z oblasti občianskeho a obchodného práva, zabezpečenia a vymáhania pohľadávok, vedenia súdnych sporov, práva týkajúceho sa nehnuteľností. Komunikačným jazykom je slovenčina alebo nemčina.

Podujatie sa uskutoční 23. októbra v zasadačej miestnosti BRK SOPK na Jašíkova 6 (budova Kerametal, a. s.). Každý účastník si môže vybrať medzi 30 a 60 minútovou konzultáciou v závislosti od náročnosti konzultovanej témy.

Viac informácií: Mgr. Daniela Grznárik
e-mail: daniela.grznarik@sopk.sk, tel: 02/48291297

▣ Veľká cena SOPK sa už pripravuje

Slovenská obchodná a priemyselná komora vyhlasuje od roku 2002 súťaž – Veľká cena SOPK - zameranú na dodržiavanie etických princípov v podnikaní v záujme rozšíriť okruh tých podnikateľov na Slovensku, ktorí budú dôveryhodným subjektom pre svojich obchodných partnerov, svojich spotrebiteľov a zákazníkov, pre svojich zamestnancov, pre príslušné orgány štátnej správy a širokú verejnosť, ale napokon aj vzorom pre svojich konkurentov.

Prihlášku do 14. ročníka súťaže pre rok 2015, vrátane odporúčanej dokumentácie pre hodnotenie možno zaslať Úradu SOPK od septembra 2015, najneskôr však do konca februára 2016. Priložená sprievodná dokumentácia, napr. výročné správy, komentár ku kritériám súťaže a pod. môžu prezentovať hodnotenie za predchádzajúci rok, v tomto prípade za rok 2014.

Subjekty budú do súťaže zaradované na základe úplne a pravdivo vyplnenej prihlášky, ktorú treba zaslať, alebo doručiť úradu SOPK, prípadne prostredníctvom regionálnych komôr SOPK na adresu:

Slovenská obchodná a priemyselná komora
Gorkého 9, 816 03 Bratislava

Noc patrila výskumníkom, budúcnosť patrí vede

V poslednú piatkovú septembrovú noc sa v bratislavskej Starej tržnici uskutočnil 9. ročník Európskej noci výskumníkov. Ústrednou témou tohtoročného podujatia bolo motto Veda je budúcnosť Slovenska, ku ktorej diskutovali slovenskí vedci a odborníci v spojení s témami ako doprava, priemysel a práca, komunikácia, zdravie a medicína, bezpečné potraviny, životné prostredie a človek v budúcnosti. V Starej tržnici, Prírodovednom múzeu SNM, ale aj vo V-klube, pripravili organizátori bohatý festivalový program plný vedeckých stánkov, interaktívnych exponátov, pokusov, prednášok a diskusií s vynikajúcimi slovenskými vedcami.

V súlade s ústrednou témou sa festival pokúsil načrtnúť obraz Slovenska v blízkej budúcnosti. Prostredníctvom pútavo a vizuálne atraktívne spracovaných diskusií s renomovanými odborníkmi z vedy a praxe predstavil festival verejnosti priority súčasného výskumu a vývoja a prácu vedcov, ktorá rieši aktuálne potreby a problémy spoločnosti.

Aká je naša budúcnosť?

Vedci prezentovali svoje predstavy o budúcnosti dopravy v kontexte bezpečnosti, efektivity, komfortnosti, ale aj ekológie. Kam dospeje priemysel a ako jeho vývoj v budúcnosti ovplyvní pracovný trh? Ako bude

vyzerat' naša komunikácia, v akej miere nás zasiahne internet vecí, či umelá inteligencia? A ako prudký vedecký vývoj ovplyvní medicínu, liečebné postupy, diagnostiku, ale aj samotnú prevenciu? Budeme konzumovať bezpečné a zdravšie potraviny, alebo nám hrozí nedostatok potravy? Ako sa vysporiadame s cukrovkou a obezitou? Čím nám hrozia klimatické zmeny, na aké etické otázky narazí vývoj a ako na všetky zmeny zareaguje samotný človek, jeho psychika, no možno aj fyziológia?

Obraz budúcnosti Slovenska spoločne poskladali renomovaní slovenskí odborníci z univerzít, výskumných ústavov i z praxe, ktorých debaty venované siedmim oblastiam vývoja spoločnosti (doprava, priemysel a práca, komunikácia, zdravie a medicína, bezpečné potraviny, životné prostredie a človek v budúcnosti), naživo sledovali diváci na hlavnom pódii v Starej tržnici. Tu sa v pripravených 70 vedeckých stánkoch prezentovali rôzne oblasti slovenskej vedy. Najviac zaujal napríklad nadrozmerne nafukovací model srdca a možnosť prejsť sa tajupným svetom komôr a predsiení.

Fotonika zahŕňa technológie, ktoré tvoria jeden z pilierov modernej vedy s mnohými

mi aplikáciami v bežnom živote. Na Noci výskumníkov sa návštevníci mali možnosť dozvedieť, na akých princípoch pracujú moderné zdroje svetla (LED, laser) a tiež ako sa dá svetlo využiť na skúmanie objektov a procesov ktoré sú bežne nepostrehnuteľné.

Vo „večku“ sa viac rozprávalo

Priestor Národného osvetového strediska, na námestí SNP a V – klub počas festivalu vedy patril maratónu vedecko – populárnych prednášok, mobilnému chemickému laboratóriu, ale napr. aj zábavnému učeniu a precvičovaniu anorganickej chémie prostredníctvom hry Chemplay. Interaktívny program stánkov zameraný na deti ponúkol testovanie vedomostí zábavnou formou, jednoduché experimenty, hry, pohybové aktivity, ale aj rozprávky. V hodinových blokoch sa striedali vedecko-populárne prednášky na atraktívne témy.

Noc aj v múzeu

V Prírodovednom múzeu SNM sa hovorilo napríklad o povolani astronóma, ale aj o tom, ako sa dostávajú nepôvodné rastliny na Slovensko a vo vedeckých stánkoch sa zúčastňovali s paleontológiou, antropológiou, mineralógiou a zoológiou Prírodovedného múzea SNM. Atrakciou bol aj úlomok vyše dvojkilogramového meteoritu Košice, ktorý rozžiaril a dopadol západne od Košíc ešte v roku 2010.

Festival vedy – Európska noc výskumníkov 2015, organizovala Slovenská organizácia pre výskumné a vývojové aktivity, o. z. – SOVVA v spolupráci so Slovenskou akadémiou vied, Centrom vedecko-technických informácií SR – CVTI SR a portálom EurActiv.sk. Projekt je spolufinancovaný Európskou komisiou v rámci programu Horizont 2020 - Akcie Marie Skłodowska-Curie. Tento program doteraz podporil viac ako 65 tisíc vedcov a v súčasnom sedemročnom období je naň vyčlenených na granty 6,16 miliardy eur. V období 2014-2020 dostane Slovensko z EÚ na vedu, výskum a inovácie finančný balík v hodnote 2,27 miliardy eur. mz ●

Inovácie a túto stranu prináša

SIEMENS

Cieľom Energetickej únie je transform

Zhovárame sa s podpredsedom Európskej komisie zodpovedným za Energetickú úniu **Marošom Šefčovičom** (na obr.).

Aké sú východiská a ciele Energetickej únie? Čo predchádzalo rozhodnutiu o prípravách na jej vytvorení?

Energetická infraštruktúra v celej Európe zastaráva. Máme 28 nedostatočne integrovaných energetických trhov a 28 energetických politík, ktoré často nie sú skoordiňované. Približne 53 percent energie, ktorú spotrebujeme, pochádza zo zahraničia, čo z Európskej únie robí najväčšieho svetového dovozcu energie. Až 94 percent dopravy závisí od ropných produktov, z ktorých 90 percent dovážame. Tri zo štyroch domácností v EÚ nie sú energeticky efektívne a plytvajú energiou. Žiadna z členských krajín si dnes nedokáže tieto problémy vyriešiť sama. Presne o to išlo Európskej komisii, keď 25. februára predstavila svoju stratégiu „Energetickej únie“. Naši praotcovia v roku 1952 vytvorili Európske spoločenstvo uhlia a ocele a v roku 1957 Európske spoločenstvo pre atómovú energiu. Projekt Energetickej únie je najväčším energetickým projektom od roku 1951. Je to celková transformácia spôsobu, akým prúdi energia do Európy a v rámci nej. Kým dnes má každá krajina svoj vlastný systém energií, projekt Energetickej únie ich chce vzájomne prepojiť tak, aby výsledkom boli nižšie ceny energií a spoľahlivé a bezpečné dodávky energií do Európy.

Od zverejnenia strategického dokumentu energetickej únie som mal možnosť sa stretnúť s mnohými predstaviteľmi členských štátov a vypočuť si ich názory voči tejto stratégii. Drvivá väčšina reakcií bola pozitívna, čo vnímam ako ocenenie našej práce za posledných niekoľko mesiacov. Je zrejme, že členské štáty majú rôzne záujmy – napríklad Poľsko a viaceré krajiny strednej a východnej Európy kládli dôraz na bezpečnosť dodávok plynu. Na druhej strane, krajiny západnej Európy očakávali, že EÚ sa stane hlavným motorom klimatických zmien, dekarbonizácie a energetickej efektívnosti. Pobaltské štáty, Španielsko a Portugalsko zase zdôrazňovali požiadavku vytvorenia skutočného vnútorného trhu s energiami, čo vyplýva z ich nedostatočného energetického prepojenia s ostatnými európskymi krajinami. Lídri členských štátov však jednohlasne podporili a odsúhlasili náš návrh ako celok v marci tohto roka..

? Aké by mali byť následné kroky? Sú stanovené nejaké dátumy, v ktorých sa budú realizovať?

Energetická únia je ambiciózný projekt. Celkovo sme si stanovili 15 prioritných akčných bodov počas nasledujúcich piatich rokov, na ktorých budem pracovať s projektovým tímom 14 komisárov. Jedná sa najmä o prípravu a revíziu smerníc a nariadení ako napr. nariadenie o bezpečnosti dodávok plynu, nariadenie o energetickej účinnosti, smernica o energetickej hospodárnosti budov a iné. Nedávno sme predstavili Európsku stratégiu pre vedu a výskum v oblasti energetiky. Začiatkom budúceho roka by mal prísť veľký tzv. plynový balíček, kde by sme sa mali zaoberať smernicou o bezpečnosti dodávok plynu a transparentnosťou komerčných kontraktov, ako aj komplexnou stratégiou pre LNG. V ďalšom kole plánujeme prijať návrhy ohľadom energetickej efektívnosti budov, znižovania emisií a s revíziou smernice pre obnoviteľné zdroje energie. Toto všetko by sme chceli položiť na stôl do jesene budúceho roka, aby sme zvyšok funkčného obdobia Komisie mali priestor na uvedenie legislatívy do platnosti.

Ako vidíte, pred nami je veľa práce, ale snažíme sa o čo najrýchlejšie a najefektívnejšie dosiahnutie našich cieľov. V tejto súvislosti sa zúčastňujem na dialógu s organizáciami reprezentujúcimi záujmy energetického sektoru, mimovládnyimi organizáciami, občanmi a pokračujeme zároveň v turné po hlavných mestách a regiónoch v rámci EÚ, kde predstavujeme projekt Energetickej únie, aby sme preň získali verejnú podporu od občanov, od podnikateľov a od národných parlamentov.

? Hovoríte, že Energetická únia nie je len o výrobe a distribúcii energie, ktoré teda oblasti a ako hlboko má obsiahnuť?

Domnievame sa, že v záujme pokroku by sa v najbližších rokoch mali opatrenia EÚ zamerať na päť hlavných vzájomne prepojených a synergických rozmerov: Predovšetkým by sme mali posilniť solidaritu na úrovni EÚ a diverzifikovať energetické dodávky, zdroje a trasy, čím sa zníži závislosť našich krajín od jediného dodávateľa a budú sa môcť plne spoľahnúť na svojich susedov. Ďalej by sme mali zabezpečiť voľný cezhraničný tok energie. V súlade s tým treba prísne presadzovať existujúce pravidlá fungovania vnútorného trhu s energiou a prepracovať štruktúru trhov s elektrinou tak, aby boli prepojenejšie a lepšie pripravené na integráciu elektriny z obnoviteľných zdrojov. Zrealizovaním klú-

čových infraštruktúrnych projektov chceme skompletizovať vnútorný trh a umožniť plynulý transfer energií v rámci Európy. K tomu možno prirátajú aj chýbajúce kapacitné prepojenia. Zámerom je, aby každá krajina mala do roku 2020 aspoň 10-% a do roku 2030 aspoň 15-% prepojenia pre trh s elektrickou energiou. Sú viaceré krajiny, kde je miera prepojenia len 2-%, čiže tieto trhy sú uzavreté, väčšinou ide o veľké krajiny. Je naozaj potrebné vyvinúť úsilie, aby sa tieto trhy otvorili a prepájali.

Po tretie, energetická efektívnosť by sa mala stať absolútnou prioritou a mala by sa považovať za jeden zo zdrojov energie s rovnakým postavením ako výrobné kapacity.

ácia energetického systému

Budeme pracovať na zvýšení energetickej efektívnosti budov a na dekarbonizácii priemyslu a celkovo na zelenej a ekologickejšej energii. Po štvrté, mali by sme zabezpečiť skutočný prechod na trvalo-udržateľné nízkouhlíkové hospodárstvo. Okrem iného si to vyžaduje plynulé využitie lokálne vyrobenej energie (aj z obnoviteľných zdrojov) do siete a omnoho aktívnejšiu účasť občanov i miestnych komunít. A napokon, neodmysliteľným prvkom Energetickej únie musí byť výskum, inovácie a konkurencioschopnosť, ktoré posilnia vedúce postavenie EÚ v oblastiach ako je vývoj technológií, skladovanie energie či elektromobilita. Spoločne budeme pracovať na alternatív-

ných projektoch dovozu energií do Európy. A zároveň zvýšime financovanie výskumu v oblasti energetickej efektívnosti.

? V tejto súvislosti – určite je veľa vecí, ku ktorým treba hľadať konsenzus. Či už je to postoj niektorých štátov k jadrovej energii, alebo geopolitické záujmy niektorých krajín a v poslednom rade aj záujmy najväčších globálnych producentov a distribútorov energií. Myslíte si, že sa budú dať tieto záujmy zosúladiť? **Narážam napríklad aj na súčasný problém Nordstream 2...** Otázkou je, ako by vyzeral energetický systém Európskej únie bez Energetickej únie. Môžeme si dovoliť nič nerobiť? V súčasnosti sa zhodneme na tom, že európsky energetic-

ký model nie je trvalo udržateľný a je najvyšší čas začať konať. Európska únia môže zohrať významnú riadiacu rolu v tomto procese. Avšak dôvera a solidarita medzi členskými štátmi bude pre úspech projektu kľúčová.

Politika EÚ v jadrovej oblasti má za cieľ zabezpečiť, aby členské štáty, ktoré sa rozhodnú pre jadrovú energiu, ju využívali v súlade s najvyššími bezpečnostnými štandardmi EÚ. To, či bude jadro súčasťou národného energetického mixu, záleží len na členskej krajine. My rešpektujeme suverénne právo každej krajiny zvoliť si svoj národný energetický mix. Tento však musí rešpektovať naše spoločné záväzky a regulačný rámec EÚ. Čo sa týka veľmi diskutovaného projektu Nord Stream..., všetky projekty takéhoto rozsahu musia byť v súlade s európskym právom. Často diskutovaný spoločný nákup zemného plynu či ropy krajinami Európskej únie je v súčasnosti predmetom analýzy zo strany Európskej komisie. Už dnes je však zrejme, že táto otázka viac rezonuje v krajinách strednej a východnej Európy, ako v krajinách Západnej Európy, ktoré majú likvidnejší a flexibilnejší trh. Z tohto dôvodu je doteraz využitie tohto inštrumentu výlučne na členských štátoch za predpokladu, že takáto agregácia bude plne rešpektovať európske právne normy a naše povinnosti vyplývajúce z členstva v Svetovej obchodnej organizácii,

Pre mňa projekt Eastring predstavuje ďalšiu možnosť ako zabezpečiť lepšie prepojenie krajín južnej a východnej Európy s krajinami strednej a západnej Európy. Mal by predstavovať ďalšiu trasu, ktorá umožní diverzifikáciu a umožní to, čo nám v Európe chýba: silnejšie severojužné prepojenie pre dodávky plynu. Minulú zimu sme však videli, že Ukrajina bola kľúčovo zásobovaná prvýkrát zo západu na východ. Vieme tiež, v akej situácii sú krajiny juhovýchodnej Európy, ktoré majú veľký záujem o to, aby bolo severojužné plynové prepojenie. V poslednom období dochádza k zmene myslenia pri vytváraní biznis-modelov u energetických firiem. Tie si uvedomujú, že v budúcnosti budú musieť byť oveľa univerzálnejšie. Budú musieť byť schopné predávať a prepravovať plyn nielen z východu na západ, ale aj zo západu na východ, či z juhu na sever, alebo naopak. A o tom je tiež Energetická únia.

Ďakujem za rozhovor

M. Zervan ●

Na zateplenie domov pôjdu v

Majitelia rodinných domov budú mať nárok na príspevok na zlepšenie ich energetickej hospodárnosti do 6 500 eur. Podmienkou bude, aby rodinný dom bol daný do užívania aspoň desať rokov pred realizáciou zateplenia.

Štát by mal na zatepľovanie rodinných domov v budúcom roku poskytnúť dotácie v objeme predbežne do 30 mil. eur. Majitelia rodinných domov budú mať nárok na príspevok na zlepšenie ich energetickej hospodárnosti do 6 500 eur. Podmienkou bude, aby rodinný dom bol daný do užívania aspoň desať rokov pred realizáciou zateplenia, pričom jednopodlažný môže mať plochu do 150 a dvojpodlažný do 250 štvorcových metrov.

Zatepľovanie podporí aj podnikateľov

„Cieľom tohto opatrenia nie je len ušetriť viacerému obyvateľstvu peniaze. Cieľom tohto opatrenia je tiež vytvárať priestor pre ďalšie pracovné príležitosti, pre rozvoj malého a stredného podnikania. Výmenu okien, zatepľovanie strechy, obvodového plášťa a ďalších súčastí domu budú uskutočňovať malí živnostníci,“ povedal k tomu štátny tajomník ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja František Palko. Zatepľovanie je aj predpokladom znižovania energetickej náročnosti domov. Dotácie podľa neho sú určené najmä ľuďom na vidieku v rodinných domoch štandardného typu a rozmeru.

Rezort chce začať s realizáciou programu podpory zateplenia rodinných domov začiatkom roka 2016 v závislosti od schválenia potrebnej novely zákona o energetickej hospodárnosti budov a niektorých súvisiacich zákonov.

Príspevok na samotné zateplenie môže dosiahnuť najviac 30 % oprávnených a uhradených nákladov, maximálne 6-tisíc eur. Z tejto sumy bude 5-tisíc eur v závislosti od dosiahnutých tepelnoizolačných schopností jednotlivých konštrukcií domu a 1 tis. eur od dosiahnutej hodnoty potreby tepla na vykurovanie rodinného domu. Príspevok možno zvýšiť najviac o 500 eur na náklady za vypracovanie projektovej dokumentácie zateplenia rodinného domu vrátane projektového energetického hodnotenia a za vypracovanie energetického certifikátu.

Dotácie s podmienkami

O dotáciu budú môcť požiadať aj majitelia rodinných domov, ktorí začali so zatepľova-

ním v tomto roku. V prípade požiadania o podporu po ukončení zateplenia rodinného domu bude príspevok poskytnutý do 90 dní. „Kto požiada o dotáciu predtým, ako začne zatepľovať, musí do dvanástich mesiacov zabezpečiť proces zateplenia domu a potom začne plynúť 90-dňová lehota,“ uviedol Palko. Získanie dotácie bude podmienené aj tým, aby bol rodinný dom využívaný výlučne na bývanie, bol na území Slovenska a na jeho zateplenie nebola poskytnutá podpora z prostriedkov Štátneho fondu rozvoja bývania alebo príspevok na zlepšenie energetickej hospodárnosti.

Len schválené zariadenia

Inštalácie malých zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie v rodinných a bytových domoch sa z európskych fondov a štátneho rozpočtu podporia prostredníctvom projektu Zelená domácnostiam cez Slovenskú inovačnú a energetickú agentúru. O podporu formou poukážok bude možné žiadať od jesene. Kto si požiada o poukážku

ale nebude môcť využiť hocikaké zariadenie a firmu. Dôvodom je kontrola. Firmy i výrobky musia splniť stanovené parametre a požiadavky. Dodávateľia zatiaľ registrujú vhodné zariadenia, prvá časť je na webe. Vytvorený bude aj zoznam zhotoviteľov.

Podmienky na priznanie podpory sú pomerne prísne, napríklad čo sa týka vlastníctva, prenájmania a podobne. Napríklad rodinný dom, ktorý dostane podporu v podobe poukážky, nesmie byť vo vlastníctve ani spoluvlastníctve právnickej osoby. Nesmie byť ani vedený v obchodnom majetku podnikateľa. Obmedzené je aj zohľadnenie niektorých nákladov spojených s prevádzkou domu v účtovníctve podnikateľského subjektu. Obmedzený je aj prenájom takéhoto domu za účelom podnikania.

Podobné limity platia aj pri bytovkách. Pri nich však môže byť veľkou prekážkou aj to, že by nové a z programu podporené zariadenie (napríklad kotol na biomasu) mohlo byť dôvodom odpojenia bytového domu od systému centralizovaného zásobovania tep-

budúcom roku milióny

Kto a na čo môže žiadať dotáciu

Pri rodinných domoch možno žiadať o poukážky na:

- fotovoltaické panely,
- slnečné kolektory,
- kotly na biomasu, tepelné čerpadlá,
- veterné turbíny (keď budú odborníci na montáž).

Pri bytových domoch na:

- slnečné kolektory,
- kotly na biomasu.

Dôležité termíny

- Aby bola poukážka platná, domácnosť ju musí uplatniť u zhotoviteľa, s ktorým má zmluvu o inštalácii zariadenia. A to najneskôr do 30 dní od dátumu na poukážke.
- Termín na uskutočnenie dodávky a montáže nie je stanovený. Stanovené je však to, že zhotoviteľ musí požiadať o preplatenie poukážky do 6 mesiacov od dátumu ukončenia inštalácie.

lom (teplo z teplárne). Alebo „k výraznému zhoršeniu parametrov systému“ centralizovaného zásobovania teplom (platí to, no je to menej reálne pri rodinných domoch).

Obmedzenie súvisí s cieľom energetickej politiky, aby sa pri zásobovaní teplom prechádzalo na efektívne, tzv. účinné systémy centrálného zásobovania teplom. Teda na také, ktorými sa dodáva aspoň 50 percent tepla vyrobeného z obnoviteľných zdrojov energie alebo 50 percent tepla z priemyselných procesov, 75 percent tepla vyrobeného kombinovanou výrobou alebo 50 percent tepla vyrobeného ich kombináciou.

Ako to má fungovať

Domácnosti získajú poukážky, ktoré si budú môcť pri inštalácii uplatniť priamo u zhotoviteľa. Poukážky pokryjú časť ceny za dodávku a montáž celého systému.

Pri jednotlivých druhoch zariadení je určená sadzba za jeden inštalovaný kW výkonu a zároveň maximálna suma podpory na inštaláciu. Podmienky sú nastavené tak, aby pod-

pora pokryla vo väčšine prípadov približne tretinu až polovicu výdavkov na obstaranie moderných a kvalitných systémov na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.

„Schéma, ktorú pripravila agentúra SIEA, je veľmi profesionálne spracovaná“ – hovorí Marek Tomeš, odborník na obnoviteľné zdroje pre domácnosti zo ZSE. „Na druhej strane, je to prvýkrát, keď o dotácie z eurofondov môžu žiadať priamo domácnosti, a teda je pochopiteľné, že samotný proces môže pôsobiť zložitejšie. Hlavným pozitívom schémy je výška dotácií, ktorá výrazne zvyšuje atraktivitu obnoviteľných zdrojov. Záujemcovia už dnes môžu našu spoločnosť kontaktovať prostredníctvom našej webovej stránky. V krátkom čase budeme registrovaných záujemcov kontaktovať s cieľom získať od nich detailnejšie informácie o ich energetických potrebách, ktoré vyhodnotíme a zákazníkovi vypracujeme konkrétnu ponuku.“

Podľa predbežných zistení je veľký dopyt predovšetkým po fotovoltike, za ktorou tesne nasledujú solárne kolektory, tretími v poradí sú tepelné čerpadlá. Z informácií ZSE vyplýva, že zákazníci sú motivovaní predovšetkým možnosťou ušetriť a tiež sa správať šetrne k životnému prostrediu. Najčastejšou požiadavkou je riešenie ohrevu úžitkovej vody bez výrazného zásahu do stavby. Z tohto dôvodu pripravili na výber niekoľko možností, pri ktorých ide o podstate len o výmenu existujúceho zásobníka s novým pripojením. „Hľadali sme také riešenia, ktoré na základe prieskumu spĺňajú očakávania väčšiny zákazníkov a ktoré môžu domácnosti inštalovať aj bez väčšieho zásahu do konštrukcie domu,“ hovorí M. Tomeš. „Primárne sa budeme venovať trom skupinám zariadení, ide o fotovoltaické zariadenia rôznych typov tzv. on-grid, hybridné s batériou, pre ohrev vody, solárne kolektory a tepelné čerpadlá. Samozrejme, máme variantné riešenia pre strechy šikmé aj ploché, ako aj menšie a väčšie, a tiež pre tých zákazníkov, ktorí uprednostňujú inštaláciu mimo strešnej plochy.“

Pre prípravu serióznej a podrobnej ponuky je potrebné prihliadnuť na množstvo faktorov. Napríklad počet ľudí v domácnosti, orientáciu a disponibilnú plochu strechy, typ krytiny a podobne. Naším zákazníkom preto budú k dispozícii poradcovia na ZSE Centrách a tiež špecialisti priamo v teréne pre obhliadku a konzultácie priamo na mieste. Riešenia, ktoré sme pripravili, sú navrhnuté tak, aby zákazníka neodradila nedostatočná znalosť problematiky a administratívna náročnosť. ZSE urobí analýzu potrieb, pripraví ponuku a následne vybaví všetko za neho“ – sumarizuje podmienky M. Tomeš. ●

Čo čaká globálnu elektroenergetiku v budúcich rokoch

Agentúra Bloomberg New Energy Finance zverejnila závery zo svojej štúdie New Energy Outlook 2015 (NEO 2015). V nej predstavila päť trendov, ktoré by mali v elektroenergetike prevládať v budúcich 25 rokoch.

Podľa štúdie môžeme očakávať obrovský rozvoj malých fotovoltaických elektrární, s tým súvisiacu vyššiu kontrolu spotrebiteľov nad výrobou vlastnej energie, slabší nárast dopytu po elektrine a zlé správy z hľadiska klímy.

Štúdia NEO 2015 vychádza z informácií od jednotlivých štátov a z informácií o technológiách z hľadiska dopytu, nákladov na výrobu a štrukturálnych zmien v energetike. Správu pripravuje viac ako 100 energetických analytikov a výskumníkov z celého sveta.

Predpokladané zmeny v energetike

Všadeprítomná fotovoltaika – pokles cien solárnych technológií až o 47 % na MW inštalovaného výkonu umožní zvýšenie celosvetovej kapacity zo 104 GW v roku 2014 na 1,8 TW (17násobný nárast) v roku 2040. Očakávaná výška investícií do malých i veľkých solárnych elektrární je 3,7 miliardy dolárov.

Decentralizácia výroby elektriny (power to the people) – do malých solárnych elektrární by sa malo investovať zhruba 2,2 miliardy dolárov. Stále viac ľudí si bude vyrábať vlastnú elektrinu a skladovať ju v batériách. Poňatie energetiky sa tak posunie z centralizovaného systému organizovaného energetickými spoločnosťami k systému decentralizovanému, kde si dodávky energií budú viac riadiť sami odberatelia. V oblastiach tretieho sveta získajú ľudia prvýkrát vôbec prístup k elektrine.

Zníženie dopytu po elektrine – nástup energeticky úsporných technológií napr. v osvet-

lení alebo klimatizácii pomôže obmedziť rast globálneho dopytu na 1,8 % ročne, t.j. o 3 % menej oproti rokom 1990–2012.

Skromnejšie využívanie plynu – plyn nebude prechodovým palivom (transition fuel), ktoré by celosvetovo nahradilo uhlie. Plyn zo severoamerických bridlíc síce bude mať vplyv na trh s plynom, ale prechod z uhlia na plyn zostane americkým špecifikom. Väčšina rozvojových krajín bude elektrinu získavať dvojkombináciou uhlia a obnoviteľných zdrojov.

Klimatická hrozba – dedičstvo starých elektrární na fosílnych palivách a výstavba nových uhoľných zdrojov v rozvojových krajinách spôsobí globálny nárast emisií CO₂ až do roku 2029. Napriek investícii osem miliárd dolárov do obnoviteľných zdrojov budú v roku 2040 svetové emisie oxidu uhličitého o 13 % vyššie oproti roku 2014.

Podľa štúdie NEO 2015 sa do roku 2040 investuje do výroby elektriny približne 12,2 miliárd dolárov, z čoho len zhruba pätina (22 %) sa bude investovať v krajinách OECD, zvyšných 78 % pripadá na rozvojové krajiny, kde je zatiaľ elektriny málo. Dve tretiny z týchto investícií pripadajú na obnoviteľné zdroje, zvyšok v menších pomeroch na konvenčné zdroje, konkrétne 1,6 miliardy dolárov na uhlie, 1,2 na plyn a 1,3 na jadro. Na rozdiel od dneška nebudú investíciám do malých obnoviteľných zdrojov dominovať bohaté štáty ako doteraz, ale rozvojové krajiny, pre ktoré budú lacné obnoviteľné zdroje energie prvým dostupným zdrojom elektriny.

Rozvoj technológií obnoviteľných zdrojov

BNEF predpokladá, že v roku 2040 bude celosvetový výkon pozemných veterných elektrární 1,8 TW, päťnásobok súčasnej hodnoty, výkon veľkých fotovoltaických elektrár-

ní vzrastie na 1,9 TW (24-násobok súčasnej hodnoty), námorné veterné farmy 198 GW (25-násobok) a „flexibilná kapacita“ (rôzne spôsoby vyrovnávania premenlivého výkonu obnoviteľných zdrojov zahrnujúce batérie, riadenie dopytu a plynové elektrárne) dosiahne 858 GW (17-násobok). Pri obnoviteľných zdrojoch nepredpokladá štúdia v budúcnosti žiadnu podporu, akú tieto zdroje využívali v minulosti. Výnimkou budú námorné veterné farmy, ktoré sa budú podporovať do roku 2030. Táto schéma predpokladá existenciu a rámcovú funkčnosť uhlíkového trhu.

Zlé správy pre svetovú klímu

S rozvojom svetových ekonomík a nárastom svetového obyvateľstva porastie svetová výroba elektriny do roku 2040 o 56 %. Následkom toho vzrastú globálne emisie zo súčasných 13,1 gigaton CO₂ na 15,3 Gt v roku 2029. Spaľovanie uhlia v širšom meradle v rozvojových krajinách preváži odstup od uhlia prostredníctvom obnoviteľných zdrojov a plynu v rozvinutých krajinách. Svetové emisie následne klesnú, ale iba na 14,8 Gt v roku 2040, čo je stále 13 % nad úrovňou roku 2014. Aj napriek značnej dekarbonizácii teda bude hrať uhlie dôležitú rolu v globálnej energetike aj v roku 2040. Ak sa neprijmú radikálne politické opatrenia, emisie budú rásť ešte 15 rokov. V roku 2040 sa budú fosílny zdroje podieľať na svetovej produkcii 44 percentami (pokles o 67 % oproti roku 2014). Štúdia tak vysiela pred novembrovou klimatickou konferenciou v Paríži posolstvo, že súčasné politické opatrenia pre ochranu klímy – dokonca ani v kombinácii s razantným rozvojom obnoviteľných zdrojov energií – nebudú stačiť. Je nutné prijať ďalšie politické opatrenia pre znižovanie emisií.

spracované /mz/ ●

Energetickým podnikom sa vlni veľmi nedarilo

Minulý rok bol pre hospodárenie firiem pôsobiacich v strednej a východnej Európe po rokoch recesie a komplikácií bez veľkej katastrofy. Ako sa ďalej konštatuje vo výročnej štúdií Coface Top 500, v regióne strednej a východnej Európy dosiahlo vlni 500 najväčších spoločností obrat 572 miliárd eur, čo medziročne predstavuje nárast o dve percentá. Firmy medziročne zvýšili aj počet zamestnancov, a to o 1,7 %. „Najväčšie spoločnosti zvýšili svoj obrat, ako aj počet zamestnancov. Prišlo zlepšenie, ktoré síce nie je až také výrazné, v aké dúfali ekonómovia, no je stabilné,“ uvádza sa v štúdií.

Deväť z trinástich odvetví zvýšilo svoj obrat v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Najviac rástol automobilový priemysel, a to takmer o 11 percent. Naopak, sektor ropy a plynu vlni najviac utrpel, keď klesol o necelé 4 percentá. „V regióne strednej a východnej Európy tradične dominujú veľké ropné a plynárenské spoločnosti, ktoré však boli vlni konfrontované s veľmi ťažkým ekonomickým prostredím. Ceny ropy dramaticky klesli o viac ako polovicu, čo viedlo k poklesu cien rafinérskych produktov,“ vysvetľuje výkonná riaditeľka Coface pre strednú a východnú Európu Katarzyna Kompowska.

Vedie Poľsko

Poľsko je naďalej najväčším hráčom v Coface CEE Top 500 so 176 firmami. Tie zároveň dosahujú 40 percent z celého obratu všetkých firiem v Top 500. Miera zamestnanosti v Poľsku sa zvýšila o 2,5 percenta, čo je dokonca viac ako rast miery zamestnanosti v regióne strednej a východnej Európe. Druhé miesto patrí Maďarsku, ktoré má v rebríčku 73 firiem. Česká republika dopĺňa stupeň víťazov so 65 hráčmi.

V tomto roku by sa malo najväčším firmám v strednej a východnej Európe dať ešte lepšie, ako v minulom roku. „Prognóza pre región strednej a východnej Európy je o niečo lepšia s odhadovaným priemerným tempom rastu 2,8 percenta. Väčšina ekonomík bude ťažiť zo zvýšenej spotreby domácností a postupného oživenia v eurozóne, ktorá je kľúčovou destináciou vývozu viacerých krajín,“ konštatoval ekonóm Coface pre strednú a východnú Európu Grzegorz Siewlicz.

Slovenská energetika s rastom

Slovenským energetickým podnikom, v ktorých je štát akcionárom, by sa malo v nasledujúcich rokoch dať. Ministerstvo financií

SR predpokladá vo svojom návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2016 až 2018, že všetky energetické podniky s účasťou štátu budú v zisku aj v nasledujúcich štyroch rokoch, vrátane tohto roku. Budú tak nemalou čiastkou prispievať vo forme dividend do štátnej kasy. Najstabilnejšie by mali podľa plánov zverejnených v návrhu rozpočtu v spomínanom období hospodáriť spoločnosti Slovenská elektrizačná prenosová sústava (SEPS), Transpetrol, Stredoslovenská energetika (SSE) či Východoslovenská energetika (VSE). Naopak, turbulentné časy, či už pozitívneho alebo negatívneho charakteru, čakajú firmy ako Jadrová a vyradovacia spoločnosť (JAVYS), Západoslovenská energetika (ZSE) a Slovenské elektrárne (SE).

SEPS najlepšie

Firma SEPS by mala v tomto roku dosiahnuť hospodársky výsledok v objeme 33 miliónov eur. V budúcom roku by mal byť na úrovni necelých 33 miliónov eur. V rokoch 2017 a 2018 by mal hospodársky výsledok slovenského prevádzkovateľa elektrizačnej prenosovej sústavy nepatrne klesnúť na hodnoty okolo 31 miliónov eur. Hospodársky výsle-

dok slovenského prepravcu ropy, spoločnosti Transpetrol, by sa mal v najbližších štyroch rokoch pohybovať v stabilnej výške niečo vyše 7 miliónov eur.

Stredoslovenská energetika by mala podľa plánov dosiahnuť v tomto roku hospodársky výsledok v objeme necelých 61 miliónov eur. V budúcom roku by mal klesnúť na úroveň 57 miliónov eur, aby sa o rok neskôr vrátil znova na hodnoty okolo 60 miliónov eur. Východoslovenskí energetici z firmy VSE očakávajú podľa zverejnených údajov v návrhu rozpočtu verejnej správy v tomto roku hospodársky výsledok na úrovni 66 miliónov eur. V budúcom roku by mal klesnúť na 60 miliónov eur a v roku 2017 by sa mal zvýšiť na viac ako 62 miliónov eur.

Vylepšovať hospodársky výsledok by sa malo dať postupne firme ZSE. Tá má podľa plánov ukončiť tento rok s hospodárskym výsledkom v objeme 59 miliónov eur. V budúcom roku by mal klesnúť na 57 miliónov eur, ale v ďalšom roku by mal vzrásť na 67 miliónov eur. V roku 2018 by sa mal hospodársky výsledok západoslovenských energetikov pohybovať na úrovni 73 miliónov eur.

Jadro s problémami

Neláhké obdobie podľa údajov zverejnených v návrhu rozpočtu verejnej správy čaká Slovenské elektrárne a firmu JAVYS. Hospodársky výsledok slovenského dominantného výrobcu elektriny by mal z tohtoročných 360 miliónov eur klesnúť na budúcoročných 130 miliónov eur. V roku 2017 by sa mal hospodársky výsledok Slovenských elektrární pohybovať už len v objeme 35 miliónov eur.

Štátna akciová spoločnosť JAVYS, ktorá má okrem iného na starosti vyradovanie jadrových blokov v Jaslovských Bohuniciach, by mala podľa zverejnených plánov tohtoročný hospodársky výsledok na úrovni 12,5 milióna eur zveľadiť na budúcoročných 16 miliónov eur. V rokoch 2017 a 2018 sa však predpokladá rapidný pokles hospodárskeho výsledku na úrovne 7, respektíve 5 miliónov eur.

V návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2016 až 2018 sa spomína aj Slovenský plynárenský priemysel, ktorý je v stopercentnom vlastníctve štátu. Zverejnený je však iba údaj tohtoročného očakávaného hospodárskeho výsledku, a to v objeme 325 miliónov eur. Pre ďalšie roky nie sú údaje o hospodárskom výsledku pri tejto spoločnosti uvedené. „Údaje nie sú k dispozícii a budú známe po schválení obchodných plánov orgánmi spoločnosti,“ konštatoval rezort financií. ts ●

Perpetuum mobile

Keď nazrieme do novodobých patentových databáz, okrem množstva zverejnených vynálezov, ktoré sú v praxi aj využívané, nájdeme i také riešenia, s ktorými sa v bežnom živote nemôžeme stretnúť napríklad z dôvodu ekonomickej neefektívnosti. V databázach dostupných verejnosti ale nenájdeme riešenia, ktorých pôvodcami sú výmyselníci objavujúci perpetuum mobile, čiže vynálezy, ktoré sú v rozpore so všeobecne platnými prírodnými zákonmi. Konania o patentových prihláškach sa dejú na Slovensku podľa zákona č. 435/2001

Z. z. o patentoch, dodatkových ochranných osvedčeniach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (patentový zákon), ktorý je plne harmonizovaný s európskym patentovým právom. Jednou z hmotnoprávných podmienok získania ochrany patentom je priemyselná využiteľnosť vynálezu. V patentovom zákone je to jasne definované - „vynález sa považuje za priemyselne využiteľný, ak sa jeho predmet môže vyrábať alebo využívať v akomkoľvek odvetví, najmä v odvetví priemyslu a pôdohospodárstva“. Pod túto definíciu nepatria nerealizovateľné riešenia, resp. vynálezy, ktoré odporujú všeobecne platným prírodným zákonom. V prípade podania takejto prihlášky Úrad priemyselného vlastníctva SR konanie o nej zamietne a k ukončeniu konania dochádza zvyčajne ešte pred samotným zverejnením prihlášky. Ostatné - priemyselne využiteľné - prihlášky sa zverejňujú po 18 mesiacoch od dátumu prednosti (dátumu podania).

Samozrejme, vyrobiť sa dajú rôzne zariadenia, ale keď konštruktér tvrdí, že účinnosť jeho prístroja je vyššia ako 100 percent, potom tu niečo nesedí. Konštrukcie nefunkčných zariadení sú zobrazené a opísané v knihe Ing. Stanislava Michala - *Perpetuum mobile včera a dnes*, ktorú v roku 1981 vydala Polytechnická knižnica.

Keď sa vrátíme do histórie, tak už v druhej polovici 18. storočia boli vedecké kruhy presvedčené o nereálnosti myšlienky zostrojiť perpetuum mobile a prinútili Kráľovskú akadémiu vied v Paríži prijať v roku 1775 rozhodnutie nezaoberať sa v rámci vedeckého

programu návrhmi a žiadosťami o udelenie patentu, ktoré sa týkali perpetuum mobile. Hoci v ÚPV SR nevedieme štatistiku o vynálezoch tohto druhu, dá sa povedať, že ročne dostaneme približne 10 takýchto prihlášok. Podľa ich obsahu môžeme rozdeliť prihlásené perpetuum mobile do nasledovných kategórií: mechanické, kvapalinové a magnetické, no zvyčajne ide o kombináciu týchto kategórií. Pri prihláškach orientujúcich sa na mechaniku kladú prihlasovatelia „dôraz“ najmä na využívanie gravitačnej sily alebo sily pružín. V súvislosti s kategóriou kvapaliny opäť „dominuje“ gravitačná sila, ale v kombinácii s hydrostatickým tlakom a pri magnetických perpetuum mobile je to pochopiteľne magnetické pole. V takýchto

a podobných riešeniach prihlasovatelia nezohľadňujú najmä trenie ako jednu zložku, v ktorej sa časť energie „stráca“ (mení sa na teplo), alebo si nesprávne vysvetľujú axiomy prírodných javov, zákon akcie a reakcie, Archimedov zákon, zákon zachovania energie a tiež to, že energia nevzniká, len mení svoju formu. Potom im v teoretickej rovine ako výsledok vychádza, že navrhnuté zariadenie môže energiou zásobovať samo seba. Zamietnuť takéto riešenie nie je jednoduché, najskôr je potrebné urobiť analýzu, podrobne a dôkladne preštudovať jeho

opis a výkresy. Ak v rámci prieskumu dospejú experti k záveru, že riešenie nie je priemyselne využiteľné, oznámia to prihlasovateľovi a ten má možnosť sa k tomu vyjadriť. Ak nevyvráti námietky úradu, v zmysle platných právnych predpisov ho úrad vyzve, aby dané riešenie predviedol, tzn. predviedol jeho fyzické zostrojenie i funkcie, ktoré sú opísané a zobrazené v prihláške. Druhou možnosťou je predloženie písomného posudku od autorizovaného subjektu pôsobiaceho v

danej oblasti (skúšobný ústav alebo univerzita), že riešenie je priemyselne využiteľné. Počas existencie ÚPV SR pracovníci patentového odboru sa len raz zúčastnili na predviedaní „vynálezu“ a dopadlo to tak, ako sa očakávalo...

Keď sme dorazili na miesto určenia, pôvodca sa ešte snažil dokončiť nejaké detaily svojho vynálezu na dvore rodinného domu, skladal, montoval a keď zahlásil hotovo, spozorneli sme. Lenže pružina, ktorá mala pohnúť rotačným mechanizmom, zostala nehybná aj s celým mechanizmom, a tak sme v zápisnici o predvedení vynálezu mohli konštatovať len jeho nefunkčnosť.

V súvislosti so zamietaním perpetuum mobile počuť aj také názory, že voľakedy sa síce za prevratné myšlienky páliho na hranici a vedcov vyhlasovali za kacírov, no neskôr sa potvrdilo, že predsa len mali pravdu.

Ale pokúsme sa už nechať bokom zariadenia, v ktorých „poháňa“ gravitačná sila pákový mechanizmus a podobné samohyby, čím sa ľudia zaoberali pred tristo rokmi, a radšej si všímajme technológie, ktoré sa stále vylepšujú a majú budúcnosť. Venujeme sa hlbšiemu poznaniu napríklad nanotechnológií, ktoré môžu byť základom novej generácie produktov.

Ing. Slavomír Gazdík
patentový odbor ÚPV SR ●

Túto stránku sponzoruje

najväčší výrobca stavebných profilov na Slovensku.

S obchodným partnerom už niekoľko rokov vedieme spor. Veľmi dlho ani jedna zo strán nechcela ustúpiť zo svojich požiadaviek a obaja sme mali pocit, že sa nám stala neprávosť. Spor trvá už skoro päť rokov a za ten čas sa veľmi veľa zmenilo. Naša prevádzka sa rozrástla, zatiaľ čo dodávateľská firma, s ktorou sa súdime, je na tom finančne veľmi zle. Súdny spor sa už začal, dokonca je vytýčené pojednávanie. Chcel by som sa opýtať, máme ešte inú možnosť ako to, že bude súd a rozhodne?

Občiansky zákonník (OZ) a Občiansky súdny poriadok (OSP) pozná dva druhy dohôd, ktoré sa dajú na váš prípad aplikovať. Sú to mimosúdna dohoda (dohoda o mimosúdnom urovaní sporu spojené so späťvzatím žaloby) a súdny zmier. Oba sa používajú v prípade, keď účastníci nechcú pokračovať v začatom súdnom spore a chcú ukončiť spornú vec dohodou. Mimosúdnu dohodu upravuje § 585 a nasl.

OZ. Dohodou o urovaní môžu účastníci upraviť práva medzi nimi sporné alebo pochybné. Ak bol doterajší záväzok zriadený písomnou formou, musí sa dohoda o urovaní uzavrieť písomne. Ak by však aj nebol, dohodu o urovaní odporúčam vždy uzatvoriť písomne, iné náležitosti zákon nestanovuje. Po jej uzatvorení doterajší záväzok nahrádza záväzok, ktorý vyplýva z urovnania. I keď strany vyhlásia, že urovaním sú medzi nimi upravené všetky vzájomné práva, týkajú sa tieto účinky iba právneho vzťahu, v ktorom vznikla medzi nimi spornosť alebo pochybnosť, ibaže z obsahu urovnania nepochybne vyplýva, že sa urovanie týka aj iných vzťahov. Mimosúdna dohoda sa dá uzatvoriť tak pred začatím konania vo veci samej, alebo počas procesu, vždy je však kompromisným riešením pre obe strany. V praxi to potom vyzerá tak, že žalobca podaním na príslušný súd požiada o zastavenie súdneho konania a priloží mimosúdnu dohodu. Súd rozhodne uznese-

ním o zastavení súdneho konania a v ňom uvedie, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania v súlade s OSP. Trovy konania však bývajú obvykle upravené v mimosúdnej dohode. Upozorňujem však, že takáto dohoda nie je exekučným titulom. Exekučným titulom však je súdny zmier. Upravuje ho §99 OSP a je obvyklé, že sudca pred začatím vyzve strany, aby sa pokúsili urovnať svoj spor práve súdnym zmiernom prostredníctvom mediácie. Ak sa tak rozhodnú urobiť, súd rozhodne o tom, či zmier schvaľuje a ak sa tak stane, má účinky právoplatného rozsudku. Súčasťou zmiernu je vždy aj dohoda o náhrade trov konania. Podľa zákona o súdnych poplatkoch platí, že ak sa konanie skončí schválením súdneho zmiernu pred začatím pojednávania vo veci samej, vráti sa účastníkom 90 percent súdneho poplatku, ak konanie skončí účastníkmi schválením súdneho zmiernu až po začatí pojednávania vo veci samej, vráti sa im 50 percent súdneho poplatku. dg

Ako rozbehnúť investície na Slovensku?

V dôsledku hospodárskej a finančnej krízy klesli investície v EÚ o približne 15 percent od svojho vrcholu v roku 2007. Finančných prostriedkov je dostatok, investície však brzdí neistota hospodárskeho výhľadu a vysoká úroveň verejného a súkromného dlhu v niektorých častiach únie. Toto je dôvod, prečo Investičný plán pre Európu môže pomôcť spárovať projekty s existujúcou likviditou a nasmerovať finančné prostriedky tam, kde sú potrebné.

Európsky fond pre strategické investície (EFSI) je hlavným prostriedkom na mobilizáciu dodatočných investícií do reálneho hospodárstva vo výške najmenej 315 miliárd eur v nasledujúcich troch rokoch. Bude financovať projekty s vyšším rizikovým profilom, čím sa maximalizuje vplyv verejných výdavkov a prilákajú súkromné investície. Fond bude vytvorený v rámci Európskej investičnej banky (EIB), s ktorou bude Komisia spolupracovať ako so strategickým partnerom.

„Pokles investícií sa týka aj Slovenska. Investície od vypuknutia hospodárskej krízy prudko klesli v roku 2009 a od roku 2013 zostali v reálnom vyjadrení približne o 13 percent nižšie, než v roku 2008. Investície v krajine chýbajú hlavne v dopravnej a energetickej infraštruktúre, ako aj vo vede a výskume. Práve EFSI spolu s efektívnym využitím Európskych štrukturálnych a investičných fondov

by mohli naštartovať investície do týchto oblastí“ uviedla Lívia Vašáková, ekonomická radkyňa Zastúpenia Európskej komisie na Slovensku.

„Takzvaný Investičný plán pre Európu pozostáva z troch častí. Prvý aspekt predstavuje zlepšenie prostredia pre investovanie (regulačné a štrukturálne reformy na úrovni EÚ ako aj na národných úrovniach), druhý sa týka zlepšenia štruktúry projektov a prístupu k financiám (európske poradenské centrum a zoznam projektov Európskej komisie) a tretí spočíva v mobilizácii finančných prostriedkov na investície skupinou EIB prostredníctvom zvýšenia objemov financovania do infraštruktúry, výskumu a vývoja, či malých a stredných podnikov.“ uviedla Jitka Bureš, vedúca oddelenia pre krajiny strednej Európy (Rakúsko, Maďarsko, Česká republika a Slovensko) z Európskej investičnej banky.

V Slovenskej Republike bude ako národné kontaktné a poradenské centrum pre EFSI pôsobiť spoločnosť SZRB Asset Management. V rámci svojej činnosti bude spolupracovať s EIB ako aj Európskym investičným poradenským centrom a poskytovať nositeľom projektov všetky potrebné informácie a poradenstvo pri príprave a predkladaní investičných projektov.

Dňa 29. septembra 2015 zorganizovalo Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku v spolupráci s Ministerstvom financií SR a Európskou investičnou bankou seminár venovaný investíciám. Jeho cieľom bolo priblížiť hlavné ciele investičného plánu, ako aj poskytnúť konkrétne informácie o podávaní projektov, type projektov, formách podpory a možnostiach kombinácie s Európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi (ESIF).

Seminár nadviazal na júnovú návštevu podpredsedu Európskej komisie Jyrkiho Katainena, počas ktorej Slovensko oznámilo svoj príspevok do EFSI na úrovni 400 mil. eur. Ďalšie informácie poskytnete:

Lívia Vašáková
ekonomická radkyňa,
Zastúpenie EK na Slovensku
livia.vasakova@ec.europa.eu ●

Bratislavská regionálna komora SOPK ponúka podnikateľom v rámci svojich aktivít konferencie, semináre, workshopy a tréningy:

7. október 2015

Ženy a technológie, alebo ako si uľahčiť prácu a biznis

Lektor: Martina Vyskočová, špecialistka v odbore

8. október 2015

Konferencia - Reinžiniering a zvyšovanie efektivity firiem v Českej a Slovenskej republike

13. október 2015

13.00 – 16.00

Projektový manažment v biznis súvislostiach

Lektor: Peter Minárik, špecialista v odbore

19. október 2015

Klub Platformy Žena v podnikaní

Dobry podnikateľsky plán – základ úspechu

Lektor: Zuzana Kresánková, Vlasta Kostercová, Flexipráca

20. október 2015

Elektronická kancelária

Lektori: Marian Novák, Petra Packová, Martin Stieber, špecialisti v odbore

23. október 2015

Povinnosti firiem podľa ustanovení zákona č. 79/2015 Z.z.

o odpadoch a vykonávací predpisy

Lektor: Ing. Peter Gallovič, špecialista v odbore

23. október 2015

Konzultácia na tému: Riešenie právnych problémov súvisiacich s podnikaním v Rakúsku

Odborný konzultant: Mag. Michal Slaný, rakúsky advokát

4. november 2015

Sociálne a zdravotné poistenie, aktuálna právna úprava

Lektor: Marta Weberová, špecialista v odbore

5. november 2015

INTRASTAT SK

Lektor: Jana Luptáková, špecialista v odbore

10. november 2015

Colné konanie pri dovoze a vývoze

Lektor: Ing. Jozef Vaško, špecialista v odbore

Zahraničné aktivity

november 2015

Obchodná misia do Číny - Hong Kongu, Šanghaj

Okrúhly stôl na tému: Podnikanie v Chile

december 2015

Obchodná misia do Ruska – Petrohrad

Iné aktuálne ponuky

NOVINKA - Online elektronické aukcie cez našu regionálnu komoru - najefektívnejší preukázateľný spôsob zníženia prevádzkových nákladov ako následok najnižšej ceny nakupovanej komodity v čase nákupu

Zaručený elektronický podpis a elektronický podpis – externá registračná autorita, vykonávajúca certifikačné činnosti a poskytujúca akreditované certifikačné služby

Preverte si partnera - služba poskytuje vysoko kvalitné informácie, analýzy a správy efektívne využiteľné pre majiteľov, konateľov či TOP manažérov firiem na podporu nástrojov risk manažmentu každého podnikateľského subjektu

Vystavovanie ATA karnetov - unifikovaný colný dokument pre tranzit a dočasný dovoz tovarov do tretích krajín bez cla
Osvedčovanie o pôvode tovaru - služby pre zjednodušenie Vášho zahraničného obchodu

Klub podnikateľov Bratislavskej regionálnej komory a **Klub mladých podnikateľov** – tematické klubové stretnutia členov BRK SOPK

Platforma „Žena v podnikaní“

Bratislavská regionálna komora SOPK

dá do prenájmu

skladové priestory s rozlohou cca 100 m² na Račianskej ulici v priestoroch VÚZ.

Skladová plocha je rozdelená na dva samostatné priestory. Sklad je vybavený kovovými regálmi. V jednom je 32 regálov a v druhom priestore 48 regálov. Regál má 5 poličiek 190 x 40 x 90 cm (v x š x h).

Záujemcovia sa môžu hlásiť u Ing. Miroslava Zimeka
e-mail: miroslav.zimek@sopk.sk
tel. 0903 732 537.

Cena dohodou po obhliadke.

Viete že...?

.... malým firmám s ročným obratom do 100-tisíc eur umožní štát platiť DPH až po tom, ako im odberateľ prác a služieb zaplatí?

Malé firmy s vyššie uvedeným limitom budú môcť túto novinku využívať od 1. 1. 2016 na báze dobrovoľnosti, teda len vtedy, ak sa tak rozhodnú. Týka sa to len Slovenska, zákon určí presne podmienky a štatisticky sa do nového systému platenia DPH môže zapojiť až 136-tisíc firiem.

V praxi to bude znamenať, že ak napríklad odberateľ tovaru nezaplatí faktúru včas, dodávateľ odvedie DPH až po jej zaplatení a odberateľ bude mať nárok na vratku DPH, až keď zaplatí dodávateľovi.

Toto nové opatrenie, ktorého cieľom je zlepšiť malým podnikateľom podmienky na podnikanie, prináša so sebou aj zvýšenie administratívnej záťaže a náklady na úpravu softvérov.

dg

08. 10. 2015, štvrtok

- odvod poistného na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, poistenie v nezamestnanosti (dobrovoľné), poistného do rezervného fondu solidarity a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie za samostatne zárobkovo činnú osobu a dobrovoľne poistenú osobu,
- odvod preddavku na poistné na verejné zdravotné poistenie za samostatne zárobkovo činnú osobu,
- povinnosť pre platiteľa dividendy so sídlom na území SR uhradiť preddavok na poistné na verejné zdravotné poistenie za predchádzajúci kalendárny mesiac za poistenca, ktorý mal vyplatený príjem z dividend za účtovné obdobie, ktoré začalo najskôr 1. januára 2013.

26. 10. 2015, pondelok,
namiesto 25. 10. 2015, nedela

- povinnosť pre zdaniteľnú osobu **dane z pridanej hodnoty**, registrovanú pre daň podľa § 7 alebo 7a zákona o DPH, podať elektronickými prostriedkami **súhrnný výkaz za predchádzajúci štvrtrok**, v ktorom dodala službu s miestom dodania v inom členskom štáte podľa § 15 ods. 1 zdaniteľnej osobe alebo právnickej osobe, ktorá nie je zdaniteľnou osobou a je identifikovaná pre daň, a táto osoba je povinná platiť daň,
- povinnosť podať **daňové priznanie k DPH** platiteľom dane a v rovnakej lehote zaplatiť daň ak je zdaňovacím obdobím **kalendárny mesiac**, alebo **kalendárny štvrtrok**,
- povinnosť podať elektronickými prostriedkami **súhrnný výkaz za predchádzajúci mesiac** pre platiteľa DPH, ktorý dodal tovar s oslobodením z tuzemska do iného členského štátu osobe identifikovanej pre daň v inom členskom štáte alebo premiestnil tovar oslobodený od dane do iného členského štátu na účely svojho podnikania alebo ktorý sa zúčastnil na trojstrannom obchode ako prvý odberateľ. Povinnosť podať súhrnný výkaz má aj platiteľ DPH, ktorý dodal službu s miestom dodania v inom členskom štáte osobe identifikovanej pre daň, ktorá je povinná túto daň platiť,
- povinnosť podať elektronickými prostriedkami **súhrnný výkaz za predchádzajúci mesiac** pre daňového zástupcu Daňového úradu Bratislava,
- povinnosť podať **daňové priznanie k DPH** za predchádzajúci mesiac pre osoby, ktoré **nie sú platiteľmi DPH**, ak im vznikla povinnosť platiť daň podľa § 69 zákona o DPH a splatnosť vlastnej daňovej povinnosti. Osoba, ktorá nie je platiteľom, nie je povinná zaplatiť daň, ak daň na zaplatenie nie je viac ako 5 eur,
- povinnosť podať **kontrolný výkaz** elektronickými prostriedkami za každé zdaňovacie obdobie, za ktoré je povinný podať daňové priznanie, do 25 dní po skončení zdaňova-

cieho obdobia. Platiteľ nie je povinný podať kontrolný výkaz za zdaňovacie obdobie, za ktoré podáva daňové priznanie, v ktorom nie je povinný uviesť žiadne údaje o plneniach, alebo je povinný uviesť len údaje o dodaní tovaru oslobodeného od dane podľa § 43 alebo § 47 alebo údaje o dodaní tovaru podľa § 45 a súčasne v ktorom neuvádza údaje o odpočítaní dane alebo uvádza len odpočítanie dane podľa § 49 ods. 2 písm. d),

- platiteľ DPH môže podať **súhrnný výkaz za kalendárny štvrtrok**, ak hodnota tovarov nepresiahne v príslušnom kalendárnom štvrtroku a súčasne v predchádzajúcich štyroch kalendárnych štvrtrokoch hodnotu 50 000 eur,
- povinnosť podať colnému úradu **daňové priznanie k dani z alkoholických nápojov za predchádzajúci kalendárny mesiac** platiteľom dane, ktorý v rámci podnikania opakovane prijíma alkoholický nápoj v pozastavení dane z iného členského štátu, a v rovnakej lehote zaplatiť daň; na platiteľa dane, ktorému vzniká daňová povinnosť z tichého vína alebo tichého fermentovaného nápoja a súčasne mu nevzniká daňová povinnosť zo šumivého vína alebo šumivého fermentovaného nápoja, sa povinnosť podať daňové priznanie nevzťahuje,
- povinnosť podať **daňové priznanie k spotrebnej dani z alkoholických nápojov za predchádzajúci kalendárny mesiac** prevádzkovateľom liehovarnického závodu na pestovateľské pälénie ovocia a v rovnakej lehote zaplatiť daň; prílohou daňového priznania je zoznam pestovateľov s uvedením vyrobeného a skutočne prevzatého množstva liehu, s uvedením dátumu výroby liehu a kópia žiadosti o výrobu destilátu,
- povinnosť pre držiteľa oprávnenia na distribúciu spotrebiteľského balenia liehu v daňovom voľnom obehú **oznámiť colnému úradu** elektronicky údaje podľa § 54 ods. 15 zákona o spotrebnej dani z alkoholických nápojov za predchádzajúci kalendárny mesiac,
- povinnosť podať colnému úradu daňové priznanie k spotrebnej dani z alkoholických nápojov za predchádzajúci kalendárny mesiac malým samostatným pivovarom a v rovnakej lehote zaplatiť daň,
- povinnosť podať colnému úradu **daňové priznanie k dani z tabakových výrobkov za predchádzajúci kalendárny mesiac** platiteľom dane, ktorý v rámci podnikania opakovane prijíma tabakové výrobky v pozastavení dane z iného členského štátu, a v rovnakej lehote zaplatiť daň,
- povinnosť **oznámiť colnému úradu množstvo cigariet uvedených do daňového voľného obehú na území SR za predchádzajúci kalendárny mesiac** v členení podľa obchodného názvu cigariet, ceny cigariet uvedenej na kontrolnej známke a podľa počtu kusov cigariet v spotrebiteľskom balení cigariet,
- povinnosť pre platiteľa a prevádzkovateľa daňového skladu, oprávneného príjemcu,

ktorý opakovane prijíma minerálny olej v pozastavení dane z iného členského štátu podať colnému úradu daňové priznanie a zaplatiť daň. Daňové priznanie je povinný podať aj za zdaňovacie obdobie, v ktorom daňová povinnosť nevznikla.

Do výplatného termínu

- odvod preddavku na poistné na **verejné zdravotné poistenie** plateného zamestnancom a zamestnávateľom (preddavok na poistné z príjmu vypočítava a odvádza za zamestnanca zamestnávateľ),
- odvod **poistného na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, poistenie v nezamestnanosti, úrazové poistenie, garančné poistenie, poistného do rezervného fondu solidarity a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie**, ktoré odvádza zamestnávateľ.

Do 5 dní po výplatnom termíne

- odvod preddavkov na **daň z príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti** znížených o úhrn daňového bonusu,
- prevod finančných prostriedkov mesačného prídelu do sociálneho fondu.

02. 11. 2015, pondelok,
namiesto 31. 10. 2015, sobota

- splatnosť **mesačného preddavku na daň z motorových vozidiel** vo výške 1/12 predpokladanej ročnej daňovej povinnosti, ak tá u jedného správcu dane presiahne 8300,- eur,
- splatnosť **mesačného preddavku na daň z príjmov právnických a fyzických osôb** u daňovníka, ktorého daň vypočítaná za predchádzajúce zdaňovacie obdobie presiahla 16 600 eura. Výška preddavku je 1/12 z vypočítanej daňovej povinnosti,
- predložiť miestne príslušnému správcovi dane **prehľad o zrazených a odvedených preddavkoch na daň z príjmov zo závislej činnosti**, ktoré zamestnancom vyplatil, o zamestnaneckej prémii a o daňovom bonuse za predchádzajúci mesiac.

09. 11. 2015, pondelok,
namiesto 08. 11. 2015, nedela

- odvod poistného na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, poistenie v nezamestnanosti (dobrovoľné), poistného do rezervného fondu solidarity a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie za **samostatne zárobkovo činnú osobu a dobrovoľne poistenú osobu**,
- odvod **preddavku na poistné na verejné zdravotné poistenie** za samostatne zárobkovo činnú osobu,
- povinnosť pre **platiteľa dividendy so sídlom na území SR uhradiť preddavok na poistné** na verejné zdravotné poistenie za predchádzajúci kalendárny mesiac za poistenca, ktorý mal vyplatený príjem z dividend za účtovné obdobie, ktoré začalo najskôr 1. januára 2013.

...to správne biznis centrum pre Vás

Biznis Centrum
KERAMETAL

+421 2 48291 446

www.bizniscentrum.sk

KMReality · Jašíkova 2, 821 03 Bratislava · www.km-reality.sk